

NØVN

Fyrstu farin av Frælsinum við nýggju prógvunum

Jóannes Hansen, sum var rektari á Læraraskúlanum 2006-2011, hugleiðir um menningina av og møguleikarnar í útbúgvingunum til pedagog og lærara, sum vórðu lýstar fyri nøkrum árum síðani, og sum knappliga 60 nú eru farin av Frælsinum við

Jóannes Hansen

Tað er sonn fragd at síggja myndirnar av nýggju pedagogunum og lærarunum, sum eg havi skilt fingur handað prógv á Læraraskúlanum síðsta fríggjadag.

Myndirnar eru søguligar á tann hátt, at hetta eru fyrstu liðini av pedagogum og lærarum, ið hava lokið prógv sambært kunngerðini um læraraútbúgving frá 13. november 2009, sum er grundað á lóg fyri Fróðskaparsetur Føroya.

Ofta hevur tað verið kopi past úr donskum, tá ið formligir karmar á undirvísingarkúkinum eru smíðaðir ella dagfórdir. Soleiðis var ikki í hesum førinum. Nýggju útbúgvingarnar eru føroyskar skilt á tann hátt, at tað er við støði í føroyska samfelagnum og í tørvinum, sum vísti seg at vera í føroyskum skúlum og stovnum, at støði varð tikið í arbeiðnum. Og samstundis lúka útbúgvingarnar krøvini, sum altjóða samfelagið setur um gjøgnumskygni, dokumentatión, eftirmeting og so víðari.

Myndirnar av nýggju pedagogunum og lærarunum drógu hugan seks ár aftur í tíðina, og tað er við taksemi til myndugleikar, pedagogfelagið, lærarafelagið, samstarvsfelagar á Læraraskúlanum og ikki minst tey lesandi, sum nú eru á veg á arbeiðsmarknaðin, at eg minnst aftur á tíð-ina, tá hugsanir vórðu kveikt, ætlanir lagdar, formligir avgerðir tiknar, og kunngerðin lýst, sum er grundarlagið undir útbúgvingunum hjá teimum, sum fríggjadagin fingur prógv, og ikki minst aftur á stóra arbeiðið hjá starvslíðnum á Læraraskúlanum í fak- og skeiðslýsingum vígaðar í ECTS, frymlum viðvíkjandi mannagongdum, vegleiðing og eftirmeting og alt tað, sum Bologna ásetingarnar krevja.

At tað eydnaðist at fáa

Lærarar 2012. Fremst frá vinstu: Elsebeth Mortensen, Súsanna Lisberg, Beinta Zachariassen, Hedeveg S. Dalsgaard, Elin Baldvinsdóttir Eidesgaard, Súsanna Arge, Hilda Kjølbro. Annað rað frá vinstu: Signy A. Hermansen, Sonja í Gong, Elin Tausen, Rebekka Vang, Eydna Dalsgaard, Birgit Frederiksberg, Emma Hansen, Helgi Olsen. Triðja rað frá vinstu: Høgni Olsen, Malan á Dul Nielsen, Katrin í Gerðinum Olsen, Leivur Simonsen, Petur Mohr Samuelsen, Margretha Nystrøm Hansen. Aftast frá vinstu: Birgir Sondum, Katrin á Lakjuni Olsen, Hjørdis Hávarsá, Johann J. Petersen, Turið á Tórgarði, Hanna Lassaberg, Guðrið Patursson. Sharon Ellingsgaard restar á myndini.

Myndir: Sólva Sondum

Grundarlagið

Tað var í august 2006, at PLÚ álitid varð handað Jógvani á Lakjuni, landsstýrismanni í mentamállum. Álitid snúði seg um nýggja pedagogútbúgving og læraraútbúgving, og nevndin aftanfyrir álitid var mannað við umboðum fyri myndugleikan, fakfeløgini, Læraraskúlan, Fróðskaparsetrið og kanska onkran annan eisini.

Skotið varð upp, at útbúgvingarnar skuldu vera á BED støði, og at tað samstundis

skuldi arbeiðast fram ímóti MA støði, og at undirvísingin varð moduliserað. Tað vil siga, at Læraraskúlin skuldi verða partur av Fróðskaparsetrinum, og at útbúgvingarnar skuldu verða gransk-ingargrunndaðar, og at undirvísingin skuldi skipast soleiðis, at bara eitt skeið ella evni var á skránni í senn, og at øll skeið og evni skuldu enda við eftirmeting.

Kristina Háfoss, landsstýriskvinna í mentamállum, setti í februar 2008 nevnd at

arbeiða við útbúgvingunum. Martin Næs, deildarstjóri í MMR, var formaður, og hinir nevndarlimirnir vóru Jørgen Meitilberg, fulltrúi í MMR, og undirritaði. Seinni vórðu Janus Jensen og Hildur Patursson, sum arbeiddu í MMR, nevndarlimir. Magnus Tausen, formaður í Lærarafelagnum, og Jarvin F. Hansen, formaður í Pedagogfelagnum, vóru í fylgisbólki, og nevndin samskipti eisini við Jóan Paula Joensen, rektara á Fróðskaparsetrinum.

Karmurin

Í fyrstu atløgu var ætlanin at gera nýggja lóg um læraraútbúgving og pedagogútbúgving. Frammanundan var tað soleiðis, at læraraútbúgvingin varð grundað á lóg um læraraútbúgving frá 1980. Henda lógin minti rættuliga nógv um lógina um læraraútbúgving, sum var galdandi í Danmark í sjeytiárunum.

Pedagogútbúgvingin vísti eisini til læraralógina, har tað í grein fyra verður sagt:

“Landsstýrismaðurin kann gera av, at aðrar útbúgvingar í samarbeiði við læraraútbúgvingina kunnu setast á stovn við læraraskúlan”.

Tað var í 1986, at føroyska pedagogútbúgvingin varð smíðað og seinni lýst í kunngerð. Fyrstu pedagogarnir fingur prógv tíðliga í 1990.

Í juni 2008 ella nakrar mánaðir eftir, at nevndin var farin undir arbeiðið at fyrireika nýggja lóg um útbúgvingarnar báðar, samtykti løgtingið nýggja lóg um Fróðskaparsetur Føroya. Spurningurin tók seg síðani upp, um tað var rætt at fyrireika uppskot um nýggja lóg fyri læraraútbúgving og pedagogútbúgving, og um tað ikki var rættast, at hesar útbúgvingarnar – eins og allar aðrar útbúgvingar á Setrinum - vórðu grundaðar í lógini um Fróðskaparsetur Føroya.

Helena Dam á Neystabø, sum tá var landsstýriskvinna í mentamállum, heitti á nevndina um at viðgera henda spurningin. Tað kendist ikki sørt bivandi sum rektari á Læraraskúlanum at vera við til at flyta tignina kring útbúgvingina frá lógar og til kunngerðarstøði. Men tað vísti seg, at avvarðandi partar vóru samdir í, at tað vóru eyðsýndir fyrimunir í hesum. Tað er lættari at broyta formligu ásetingarnar, og tað hevur týðning í dagsins